



МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАКАЗ

16 04 2015 р.

м. Київ

№ 46/17

Про проведення
дослідно-експериментальної роботи
на базі загальноосвітніх навчальних
закладів України

Відповідно до Положення про порядок здійснення інноваційної освітньої діяльності, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 07.11.2000 № 522, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 26 грудня 2000 р. за № 946/5167, Положення про експериментальний загальноосвітній навчальний заклад, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 20.02.2002 № 114, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 13 травня 2002 р. за № 428/6716 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 23.11.2009 № 1054), клопотань: департаменту освіти і науки Дніпропетровської обласної державної адміністрації від 30 квітня 2015 року № 2047/0/211-15, департаменту освіти і науки Київської обласної державної адміністрації від 27 травня 2015 року № 12-01-08-1393, департаменту освіти і науки Тернопільської обласної державної адміністрації від 04 червня 2015 року № 02/2246-06, департаменту науки і освіти Харківської обласної державної адміністрації від 13 травня 2015 року № 03-25/1823, висновків комісії з питань інноваційної діяльності та дослідно-експериментальної роботи з проблем виховання, розвитку дітей та учнівської молоді у загальноосвітніх навчальних закладах Науково-методичної ради з питань освіти Міністерства освіти і науки України від 06 квітня 2015 року (протокол № 20),

НАКАЗУЮ:

1. Провести дослідно-експериментальну роботу на базі: Криворізького гуманітарно-технічного ліцею № 129 Криворізької міської ради, Криворізької педагогічної гімназії Криворізької міської ради, «Навчально-виховного комплексу № 12 «Загальноосвітній навчальний заклад I ступеня гімназія» Дніпропетровської міської ради, Харківської гімназії № 12 Харківської міської

ради Харківської області, Харківського ліцею № 89 Харківської міської ради Харківської області, Харківської приватної гімназії «Очаг», Лозівської загальноосвітньої школи I-III ступенів № 3 Лозівської міської ради Харківської області, Боярської загальноосвітньої школи № 1, Боярської загальноосвітньої школи № 3, Вишнівської загальноосвітньої школи № 3 Київської області, комунального закладу Київської обласної ради «Переяслав-Хмельницька загальноосвітня школа-інтернат», Южненської Авторської М. П. Гузика експериментальної спеціалізованої загальноосвітньої школи-комплексу, Тернопільського навчально-виховного комплексу «Школа-ліцей № 6 імені Назарія Яремчука».

2. Затвердити як такі, що додаються:

2.1. Заявку на проведення дослідно-експериментальної роботи за темою «Тьюторська технологія як засіб реалізації принципу індивідуалізації в освіті» на базі загальноосвітніх навчальних закладів України на 2015-2020 роки.

2.2. Програму дослідно-експериментальної роботи за темою «Тьюторська технологія як засіб реалізації принципу індивідуалізації в освіті» на базі загальноосвітніх навчальних закладів України на 2015-2020 роки.

3. Інституту інноваційних технологій і змісту освіти надавати організаційну та науково-методичну допомогу педагогічним колективам базових загальноосвітніх навчальних закладів у проведенні дослідно-експериментальної роботи.

4. Заслухати у вересні 2016 року звіт наукових керівників проекту про виконання завдань Програми дослідно-експериментальної роботи.

5. Департаментам освіти і науки Дніпропетровської, Київської, Тернопільської та Харківської обласних державних адміністрацій надавати допомогу базовим експериментальним загальноосвітнім навчальним закладам у забезпеченні необхідних умов для проведення дослідно-експериментальної роботи.

6. Контроль за виконанням цього наказу залишаю за собою.

Заступник Міністра



П. Б. Полянський

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Міністерства освіти

і науки України

15.07.15 № 764

Заявка

на проведення дослідно-експериментальної роботи за темою
«Тьюторська технологія як засіб реалізації
принципу індивідуалізації в освіті»
на базі загальноосвітніх навчальних закладів України
на 2015 - 2020 роки

Актуальність та доцільність дослідження. Сучасний етап суспільства характеризується зростанням уваги до особистості людини, її індивідуальних можливостей та потреб, здатності до постійного розвитку. Мінливість як одна з основних ознак реальності вимагає від людини набуття таких рис, як комунікативність, здатність працювати в малих і великих групах, стресостійкість, відповідальність, здатність приймати рішення, рефлексивність, адаптивність. Крім того, світ потребує від людини здатності до безперервного навчання, постійного саморозвитку.

Підсумки останніх десятиліть щодо результативності освіти свідчать про те, що сучасна система освіти, навіть при застосуванні різноманітних педагогічних інновацій, не може вирішити завдання якісної освіти дітей.

На сьогодні педагогічна практика сприймає дитину об'єктом власної освітньої діяльності, що, на наш погляд, є сутнісним протиріччям. На жаль, як

правило, вчитель претендує на роль «єдиного джерела знань», намагається утримати учня в позиції слухача та ретранслятора його знань, життєвого досвіду.

Саме життя вимагає змінити позицію учня, хоча б тому, що бути суб'єктом означає бути ініціатором власної активності.

Визнання дитини суб'єктом вимагає від педагога змінити ставлення до кожного конкретного учня на рівні таких позицій: непередбаченість індивідуальної поведінки, що означає надання йому права на вибір та на власну помилку; визнання цінності особистості кожного, тобто відмова від поділу учнів за критерієм «гарний – поганий»; унікальності індивідуальних можливостей, що означає готовність педагога прийняти дитину як зовсім іншу, не схожу ні на кого людину.

Вирішення вищезазначених проблем та приведення освітньої системи у відповідність до вимог суспільства можливе за рахунок реалізації принципу індивідуалізації та переходу від соціокультурної до антропологічної парадигми, в логіці якої розвиток розуміється як вибір і засвоєння суб'єктом тих чи інших інновацій, шляхів професійного і особистого становлення. Для сучасної людини актуальним стає пошук власного шляху у професії, набутті авторського стилю діяльності, права на індивідуальну траєкторію особистісного розвитку.

Необхідність більш повного врахування індивідуальних особливостей учнів приводить до завдання розробки не єдиної для всіх освітньої програми, а серії варіативних програм. Принцип, згідно з яким потрібно не тільки навчати всіх по-різному, а й навчати різного, називається принципом індивідуалізації. Заміна в класно-урочній системі принципу індивідуального підходу на принцип індивідуалізації є переходом від традиційної, багато в чому застарілої, системи до нової – системи відкритої освіти.

Реалізація принципу індивідуалізації приводить до необхідності складати в ідеалі для кожного учня індивідуальну освітню програму (ІОП), враховуючи інтереси і схильності дитини, а також надавати підтримку в її засвоєнні

(супровід). Педагог, який здійснює таку діяльність, називається ТЬЮТОР, а його підопічний – ТЬЮТОРАНТ.

Запит на тьюторський підхід виникає тільки в системі відкритої освіти. У традиційній школі, де в рамках обов'язкової навчальної програми у дитини практично немає права вибору, тьюторські технології актуальні тільки в позакласній роботі.

Однією з проблем реалізації тьюторства є небезпека для тьютора «зісковзнути» в позицію педагогічну, психологічну з поверненням до функцій класного керівника. Тьютор виконує принципово іншу задачу. Якщо вчитель працює з культурою і передає учневі її зразки, то тьютор працює з інтересом дитини і допомагає їй самовизначитися в полі різних варіантів самореалізації. Учитель – фахівець, який володіє знаннями і вміє ці знання передати. Тьютор – це супроводжуючий учня в його самостійному пересуванні, він виконує функцію навігації, організує з учнем рефлексію виконаної діяльності, допомагає самостійно обрати шляхи освітнього та особистісного розвитку.

Об'єкт дослідження: процес розвитку дитини в загальноосвітньому навчальному закладі та в сім'ї.

Предмет дослідження: умови, що забезпечують постійний розвиток дитини, при застосуванні тьюторської педагогічної технології.

Мета: дослідити та визначити оптимальні умови, які забезпечують постійний розвиток дитини, при здійсненні педагогічної технології тьюторства, адаптованої до умов та можливостей загальноосвітніх закладів України та в умовах сім'ї.

Гіпотеза дослідження.

Загальна гіпотеза дослідження полягає в припущенні, що за рахунок реалізації оптимальних умов, які забезпечують розвиток дитини шляхом використання тьюторської педагогічної технології та функціонування моделі закладу освіти, спрямованого на постійний розвиток, а саме:

зростання рівня суб'єктності учнів в освітньому процесі;

розширення можливості здійснення особистісно орієнтованої освіти на основі використання можливостей учнів, їхніх індивідуальних ритмів розвитку; набуття закладом освіти ознак конкурентоспроможності та інноваційності.

Основні завдання дослідження:

проаналізувати психолого-педагогічні дослідження щодо розвитку дитини та ролі тьюторської практики при цьому;

розробити нормативно-правові документи, які регламентують діяльність тьютора;

розробити, обґрунтувати та експериментально перевірити доцільність тьюторської технології та її вплив на розвиток дитини;

розробити адаптовані тьюторські моделі відповідно до специфіки діяльності закладів освіти України та системи домашньої освіти;

у межах роботи Тьюторської асоціації України організувати проведення педагогічних тьюторських сесій, конференцій, курсів підготовки тьюторів;

узагальнити та систематизувати матеріали дослідження до моделі закладу освіти, спрямованого на забезпечення постійного розвитку учасників навчально-виховного процесу і закладу освіти в цілому;

виявити основні групи ризиків, які впливають на гальмування розвитку особистостей учнів при застосуванні тьюторської технології.

Теоретико-методологічна основа експерименту.

Методологічну основу дослідження становлять:

закони і категорії наукового пізнання; системно-синергетичний підхід до пізнання процесів і явищ у нестабільних системах; закони і закономірності інноваційного розвитку соціальних та соціально-педагогічних систем; положення про об'єктивність взаємозв'язку освіти і шкіл із соціально-економічними змінами, які відбуваються в суспільстві; принципи єдності теорії та практики, що забезпечують об'єктивність теоретичного, емпіричного й експериментального вивчення предметів і явищ з метою розкриття сутності і специфіки інноваційної діяльності загальноосвітнього навчального закладу та виявлення особливостей тьюторської практики;

наукові засади сучасної філософії щодо місця і ролі особистості у соціально-економічному та політичному розвитку суспільства для дослідження їх відтворення в освітніх процесах, моделювання особистісно зорієнтованого освітнього середовища.

Теоретичну основу дослідження становлять наукові праці з тьюторської теорії та практики, специфіки діяльності систем, що постійно розвиваються, інноваційного менеджменту, технологій системи відкритої освіти, а саме: Виготського Л. С., Роджерса К., Фуко М., Сухомлинського В. О., Беха І. Д., Ельконіна Б. Д., Розіна В. М., Щедровицького П. Г., Ковальнової Т. М., Нікітіна В. А.

Науково-педагогічні принципи дослідно-експериментальної роботи.

Науково-педагогічні принципи, на основі яких здійснюватиметься дослідно-експериментальна робота, узгоджуються із загальними педагогічними принципами та віддзеркалюють сучасний рівень розвитку та напрями реформування освіти в Україні:

принцип *гуманної освіти*, який передбачає утвердження духовних цінностей як першооснови у визначенні змісту освіти, формуванні цілісної гармонійної картини світу, полягає у забезпеченні сприятливих умов для розвитку здібностей та творчого потенціалу дитини;

принцип *індивідуалізації* дозволяє педагогам орієнтуватися на індивідуальні освітні пріоритети кожного учня та полягає в організації допомоги кожному учневі у визначенні особистісного освітнього шляху та супроводі його в побудові індивідуальної освітньої програми;

принцип *природовідповідності* передбачає відповідність освітнього процесу природному стану дитини, а також створення як педагогами, так і батьками умов для розкриття потенційних можливостей дитини;

принцип *особистісної спрямованості* спрацьовує у двох вимірах одночасно щодо учня і вчителя: по-перше, для забезпечення комфортних умов діяльності та створення можливості професійного зростання; по-друге, для створення оптимальних природовідповідних умов освіти учня, розвитку його

мотивації до навчання, виявлення у нього мотивації до інтелектуальної праці та задоволення від її наслідків;

принцип *відкритості* передбачає доступність кожного учасника навчально-виховного процесу до всіх можливих ресурсів для свого особистісного освітнього руху;

принцип *варіативності* забезпечує різноманіття видів освітньої діяльності, в результаті експлуатації яких учень має можливість визначити власні інтереси, схильності, здібності, вибрати шляхи їх реалізації для самовизначення і здійснення вибору галузі для подальшої життєвої практики;

принцип *мобільності* надає можливість усім учасникам навчально-виховного процесу брати участь у різноманітних навчальних або навчально-дослідницьких програмах, основними цілями яких є підвищення якості освіти, розвиток міжкультурного обміну, одержання додаткової освіти;

принцип *динамізму* передбачає здатність відповідати вимогам часу, орієнтуватися на майбутнє, швидко адаптувати форми і методи педагогічної практики до змін у світі;

принцип *гнучкості* забезпечує варіативність способів дій, здатність до різноманітних педагогічних прийомів, подолання інерції дії, формування зворотних зв'язків, здатність до вибору, створення відповідних умов навчання;

принцип *партнерства* передбачає співпрацю та взаємодію всіх учасників навчально-виховного процесу, яка характеризується спільними цілями, добровільними та довгочасними відносинами, а також визнанням взаємної відповідальності за результат їхньої співпраці та розвитку;

принцип *конструктивної цілісності* нагадує, по-перше, про необхідність забезпечення взаємозв'язку та єдності всіх компонентів структури від цілепокладання до оцінки отриманих результатів; по-друге, не дозволить звести реформування до старих умов та дасть змогу враховувати вплив компонентів, які підлягають змінам, на інші компоненти освітньої системи;

принцип *діагностичності* потребує обов'язкового встановлення ефективності інновацій, відповідності їх потребам та запитам сучасності.

Основні напрями експерименту:

розробка форм та методів тьюторської підтримки та тьюторської технології відповідно до специфіки закладу освіти або системи домашньої освіти;

розробка ресурсної схеми загальної тьюторської діяльності, адаптованої до умов української системи освіти;

з'ясування основного змісту та визначення функціональних обов'язків тьютора;

визначення основних складових розвитку усіх категорій учасників навчально-виховного процесу та навчального закладу в цілому.

Методи дослідження:

методи теоретичного пошуку (аналіз державної нормативної бази, спрямованої на здійснення процесів розвитку суб'єктів освітнього процесу, теоретичний аналіз наукових джерел щодо здійснення тьюторської практики, розвитку освітніх систем, систематизація та узагальнення теоретичних і експериментальних даних, моделювання) для здійснення теоретичного аналізу філософської, педагогічної, психологічної, соціальної та спеціальної літератури для вивчення процесів розвитку, специфіки діяльності тьюторів у загальноосвітньому навчальному закладі або в домашній освіті;

методи емпіричного характеру (діагностичні: спостереження, анкетування, опитування, бесіди; констатувальний та формувальний експерименти; статистична та математична обробка матеріалів - кількісний та якісний аналізи), порівняння, метод незалежних експертів з метою здійснення наукового обґрунтування моделі закладу освіти, спрямованого на постійний розвиток на основі застосування тьюторської педагогічної практики та її вплив на підвищення показників діяльності закладу або підвищення ефективності навчання дитини в умовах сімейної (домашньої) освіти.

Основні показники для вивчення

№ з/п	Показники ефективності діяльності	Критерії оцінки ефективності
1.	Ефективність тьюторської діяльності	1. Організація роботи з виявлення формування та розвитку пізнавальних інтересів учнів
		2. Масштаб діяльності (фронтально, з певною групою, індивідуально)
		3. Діагностика ефективності тьюторської підтримки
		4. Індивідуальний супровід учнів (розробка індивідуальних освітніх траєкторій та планів)
		5. Створення умов інформаційної відкритості; допомога учням в організації пошуку інформації для самоосвіти
		6. Використання здоров'язберезувальних технологій
		7. Робота з батьками тьюторантів
		8. Реалізація програм, проектів, заходів, які спрямовані на виховання та просвітництво
2.	Удосконалення професійної компетентності	1. Участь у методичній роботі закладу
		2. Самоосвітня діяльність
		3. Професійна діяльність за межами навчального закладу
		4. Результативність методичної та інноваційної діяльності (узагальнення досвіду чи створення власного інноваційного продукту)
3.	Розвиток закладу освіти	1. Результативність діяльності учнів і вчителів.
		2. Результативність діяльності всіх складових навчально-виховного процесу закладу освіти
		3. Творча діяльність суб'єктів управління
		4. Система внутрішньошкільного управління розвитком
		5. Ефективність виховної роботи закладу освіти
		6. Ефективність управління науково-

		методичною роботою в школі
4.	Особистісний розвиток тьютора	1. Підвищення рівня успішності учня
		2. Форми реалізації природних нахилів та здібностей учнів (залучення до системи додаткової освіти, участь у конкурсах та олімпіадах)
		3. Соціальна діяльність учня (розвиток комунікативних навичок, рівень соціалізації у колективі, готовність до співпраці)
		4. Індивідуальна рефлексія тьютора (планування та корекція індивідуального розвитку)
		5. Сформованість пізнавального потенціалу тьютора
		6. Сформованість морального потенціалу тьютора

База дослідження

Загальноосвітні навчальні заклади:

Криворізький гуманітарно-технічний ліцей № 129 Криворізької міської ради;

Криворізька педагогічна гімназія Криворізької міської ради;
«Навчально-виховний комплекс № 12 «загальноосвітній навчальний заклад I ступеня – гімназія» Дніпропетровської міської ради;

Харківська гімназія № 12 Харківської міської ради Харківської області;
Харківський ліцей № 89 Харківської міської ради Харківської області;
Харківська приватна гімназія «Очаг»;
Лозівська загальноосвітня школа I-III ступенів № 3 Лозівської міської ради Харківської області;

Боярська загальноосвітня школа № 1;
Боярська загальноосвітня школа № 3;
Вишнівська загальноосвітня школа № 3 Київської області;
комунальний заклад Київської обласної ради «Переяслав-Хмельницька загальноосвітня школа-інтернат»;

Южненська Авторська М. П. Гузика експериментальна спеціалізована загальноосвітня школа-комплекс;

Тернопільський навчально-виховний комплекс «Школа-ліцей № 6 імені Назарія Яремчука».

Вищі навчальні заклади та установи:

Інститут модернізації змісту освіти МОН України;
Інститут педагогічної освіти та освіти дорослих НАПН України;
Харківська академія неперервної освіти;
Дніпропетровський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти;
Київський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних кадрів;
Інститут післядипломної педагогічної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка.

Громадські організації:

Тьюторська асоціація України;
Міжнародна шкільна аспірантура.

Наукова новизна дослідження полягає в тому, що у його реалізації буде досліджено і теоретично обґрунтовано наступне:

організаційно-педагогічні умови, які забезпечують постійний розвиток учня шляхом здійснення педагогічної практики тьюторської підтримки навчально-виховного процесу;

інструментарій практичного впровадження тьюторської практики у навчально-виховний процес закладу освіти та систему домашньої освіти;

якісні зміни в навчально-виховному процесі закладу освіти в результаті впровадження тьюторських технологій;

функціональні обов'язки тьютора.

Теоретична значимість експерименту полягає в аналізі та систематизації накопиченого наукового знання і практичного досвіду використання тьюторської практики в освіті; у створенні моделі тьюторської підтримки адаптованої до умов конкретної педагогічної практики; в розробці системи підготовки тьюторів; в розробці механізму організаційно-діагностичного супроводу тьюторантів, інструментарію для відстеження результатів діяльності тьюторів та механізму оцінювання якісних змін у навчально-виховному процесі закладу освіти; в розробці концептуальної моделі закладу освіти, спрямованого на постійний розвиток.

Практична значущість експерименту.

Запропонована експериментальна робота є практичною спробою створити діючий інструментарій тьюторського супроводу учнів з метою зростання рівня їхньої суб'єктності в освітньому процесі та індивідуального розвитку, розширення можливостей здійснення особистісно зорієнтованої освіти; нормативно-правового оформлення професії тьютора; розробки функціональних обов'язків посади тьютора у загальноосвітньому навчальному закладі та в домашній освіті; постійного розвитку закладу освіти та набуття їм ознак конкурентоспроможності та інноваційності.

Достовірність результатів експерименту забезпечується:

проведенням комплексного моніторингу впровадження тьюторських технологій в урочній та позаурочній діяльності загальноосвітнього навчального закладу;

активізацією наукової, творчої та соціально-значущої діяльності учасників навчально-виховного процесу; доступністю та прозорістю експерименту;

коректним використанням методик і технологій за погодженням із науковими консультантами та науковим керівником експерименту;

якісною обробкою експериментальних даних, систематичним порівняльним аналізом ефективності навчально-виховного процесу.

Очікувані результати:

індивідуалізація освітнього процесу як основної умови реалізації потенціалу особистості;

забезпечення умов для гармонійного особистісного розвитку учнів;

зростання професійної майстерності та творчого потенціалу вчителів;

робота педагогічного колективу навчального закладу як цілісної системи в плануванні й організації навчально-виховного процесу;

постійний розвиток закладу освіти на підставі здійснення педагогічної практики тьюторства;

підвищення рівня конкурентоспроможності навчального закладу;

набуття навчальним закладом ознак сучасної відкритої системи освіти.

Терміни та етапи проведення дослідно-експериментальної роботи.

I. Підготовчий етап

(вересень 2015 р. – серпень 2016 р.):

визначення та структурування нормативно-правового забезпечення експерименту;

систематизація наукових досліджень з проблеми;

вивчення практичного досвіду тьюторського супроводу в сучасних навчальних закладах;

вивчення умов та можливостей загальноосвітнього навчального закладу для здійснення експерименту;

формування складу учасників експерименту, створення творчих груп учителів, лабораторій дослідно-експериментальної роботи й інших структурних підрозділів для організації та проведення експерименту;

налагодження спільної діяльності з установами, які будуть здійснювати супровід дослідно-експериментальної роботи та укладання угод про співпрацю;

визначення функціональних обов'язків суб'єктів навчально-виховного процесу педагогічного колективу в системі розв'язання завдань експерименту; визначення експериментальної та контрольної груп учасників навчально-виховного процесу;

здійснення теоретичної підготовки учасників експерименту;

підбиття підсумків роботи підготовчого етапу.

II. Концептуально-діагностичний етап

(вересень 2016 р. – серпень 2017 р.):

розробка концептуальної моделі закладу освіти, яка спрямована на постійний розвиток на основі теорії розвитку та використання тьюторської педагогічної практики;

розробка механізму організаційно-діагностичного супроводу та інструментарію для відстеження результатів педагогічного експерименту;
 розробка механізму оцінювання на всіх етапах експерименту;
 підбиття підсумків роботи концептуально-діагностичного етапу.

III. Формувальний етап

(вересень 2017 р. – серпень 2019 р.):

визначення особливостей тьюторської підтримки в умовах навчально-виховного процесу;

впровадження індивідуально-особистісних навчальних планів учнів;

аналіз та корекція індивідуальних навчальних траєкторій тьюторантів;

підвищення тьюторських компетентностей вчителів через систему науково-методичної роботи;

розробка науково-методичного забезпечення експериментальної роботи;

вивчення психологічного аспекту взаємодії та співпраці тьюторантів, їхніх батьків та тьюторів;

створення власного інформаційного науково-методичного банку експериментальної діяльності та забезпечення його постійного розвитку;

визначення основних функціональних обов'язків тьютора та можливостей тьюторських технологій щодо забезпечення постійного особистісного розвитку учнів, їхнього морального зростання;

розробка та перевірка доцільності і оптимальності умов, які забезпечують розвиток особистості на підставі тьюторської технології;

виявлення та перевірка чинників, які впливають на доцільність та оптимальність умов для забезпечення розвитку закладу освіти на підставі тьюторської технології;

розробка нормативних документів для легалізації тьюторської спеціальності в українській системі освіти;

створення он-лайн університету для підготовки тьюторів;

організація та проведення тьюторських сесій, конференцій, майстер-класів;

висвітлення результатів тьюторської практики у педагогічній пресі та наукових виданнях;

аналіз психолого-педагогічних досліджень з метою розвитку учнів та визначення при цьому ролі тьюторської практики;

визначення змісту та специфіки педагогічної практики тьюторів в умовах національної системи освіти;

розробка тьюторських технологій, адаптованих до специфіки діяльності закладу освіти;

створення тьюторської спільноти у відкритому освітньому просторі;

розробка та видання посібника з розробки та моделювання основних напрямів діяльності тьюторів;

підбиття підсумків роботи формувального етапу.

IV. Узагальнювальний етап

(вересень 2019 р. – серпень 2020 р.):

вивчення стану результативності діяльності закладів освіти в галузі розвитку учасників навчально-виховного процесу;

узагальнення та систематизація матеріалів дослідження, спрямованого на забезпечення постійного розвитку учасників навчально-виховного процесу і навчального закладу в цілому;

виявлення основних груп ризиків, які гальмують розвиток закладу освіти при застосуванні тьюторських технологій;

дослідження впливу впровадження практики тьюторської підтримки на результативність діяльності навчального закладу;

розробка методичних рекомендацій для впровадження тьюторської технології у системі освіти;

кількісний та якісний аналіз, системне оцінювання ефективності впровадження моделі тьюторської підтримки;

підготовка звіту за результатами дослідження, науково-методичного посібника, колективної монографії та методичних рекомендацій щодо

використання теоретичних і практичних здобутків дослідно-експериментальної роботи.

Науково-методична рада у складі:

Наукові керівники

Лактіонова Галина Миколаївна, доктор педагогічних наук, професор, старший науковий співробітник, завідувачка відділом розвитку педагогічної освіти дорослих Інституту педагогічної освіти та освіти дорослих НАПН України;

Ветров Сергій Володимирович, кандидат технічних наук, президент Тьюторської асоціації України (ТАУ), міжнародний експерт з тьюторства;

Погрібна Неля Сергіївна, кандидат педагогічних наук, директор Криворізького гуманітарно-технічного ліцею № 129, голова правління ТАУ.

Наукові консультанти

Бех Іван Дмитрович, дійсний член Національної академії педагогічних наук України, доктор психологічних наук, професор, директор Інституту проблем виховання НАПН України;

Кириленко Світлана Володимирівна, кандидат педагогічних наук, начальник відділу інноваційної діяльності та дослідно-експериментальної роботи Інституту інноваційних технологій і змісту освіти;

Нікітін Володимир Африканович, доктор культурології, професор, голова правління Міжнародного інституту ресурсів майбутнього;

Єрохін Сергій Аркадійович, доктор економічних наук, ректор Національної академії управління;

Гузик Микола Петрович, кандидат педагогічних наук, член-кореспондент НАПН України, народний учитель України, заступник директора з науково-дослідної роботи Авторської М. П. Гузика експериментальної спеціалізованої загальноосвітньої школи-комплекс Южненської міської ради Одеської області.

Координатор

Номеровська Оксана Петрівна, методист вищої категорії відділу інноваційної діяльності та дослідно-експериментальної роботи Інституту інноваційних технологій і змісту освіти.

Відповідальні виконавці

Бачинська Євгенія Миколаївна, кандидат педагогічних наук, проректор з науково-методичної роботи Київського обласного інституту післядипломної освіти педагогічних кадрів;

Вольянська Світлана Євгеніївна, кандидат педагогічних наук, проректор з науково-методичної роботи Харківської академії неперервної освіти;

Ватковська Марина Григорівна, кандидат філософських наук, проректор з науково-методичної роботи Дніпропетровський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти;

Воротникова Ірина Павлівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри методики викладання природничо-математичних дисциплін і технологій Інституту післядипломної педагогічної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка;

Волочаєва Олена Миколаївна, Гречук Алла Миколаївна, заступники директора Криворізького гуманітарно-технічного ліцею № 129;

Прокоп'єва Тетяна Миколаївна, директор Криворізької педагогічної гімназії;

Руда Рита Миколаївна, директор «Навчально-виховного комплексу № 12 «Загальноосвітній навчальний заклад I ступеня – гімназія» Дніпропетровської міської ради;

Гузик Надія Валентинівна, директор Южненської Авторської М.П. Гузика експериментальної спеціалізованої загальноосвітньої школи-комплексу;

Калмичкова Лідія Анатоліївна, директор Харківської гімназії № 12 Харківської міської ради;

Кіриченко Світлана Володимирівна, директор Харківського ліцею № 89 Харківської міської ради;

Медреш Євген Валентинович, директор Харківської приватної гімназії «Очаг»;

Барановський Володимир Яремович, директор Лозівської загальноосвітньої школи I-III ступенів № 3 Харківської області;

Мелашенко Катерина Миколаївна, директор Боярської загальноосвітньої школи № 1 Київської області;

Михайлова Стелла Євгенівна, директор Боярської загальноосвітньої школи № 3 Київської області;

Руденко Наталія Миколаївна, директора Вишнівської загальноосвітньої школи № 3 Київської області;

Козій Василь Васильович, директор комунального закладу Київської обласної ради «Переяслав-Хмельницька загальноосвітня школа-інтернат»;

Остапчук Олександр Миколайович, директор Тернопільського навчально-виховного комплексу «Школа-ліцей № 6 імені Назарія Яремчука».

Наукові керівники:

Т. Лактіонова
С. Ветров
Н. С. Погрібна

Г. М. Лактіонова

С. В. Ветров

Н. С. Погрібна

Координатор

О. П. Номеровська

О. П. Номеровська

ЗАТВЕРДЖЕНО
наказ Міністерства освіти
і науки України
15.07.15 № 764

Програма
дослідно-експериментальної роботи за темою
«Тьюторська технологія як засіб реалізації
принципу індивідуалізації в освіті»
на базі загальноосвітніх навчальних закладів України
на 2015 - 2020 роки

Зміст роботи	Термін виконання	Очікуванні результати
І. Підготовчий етап (вересень 2015 р. – серпень 2016 р.):		
Визначення та структурування нормативно-правового забезпечення експерименту.	Вересень 2015 р.	Концепція та стратегія експериментальної роботи.
Систематизація наукових досліджень з проблеми експерименту.	Вересень-листопад 2015 р.	Результати систематизації наукових досліджень з проблеми експерименту.
Вивчення практичного досвіду тьюторського супроводу в сучасних навчальних закладах.	Вересень-листопад 2015 р.	База даних практичного досвіду тьюторського супроводу в сучасних навчальних закладах.
Формування складу учасників експерименту, створення творчих груп учителів, лабораторій дослідно-експериментальної роботи й інших	Грудень 2015 р.	Створені творчі групи учителів, лабораторій дослідно-експериментальної

структурних підрозділів для організації та проведення експерименту.		роботи та інших структурних підрозділів для організації та проведення експерименту.
Налагодження спільної діяльності з установами, які будуть здійснювати супровід експериментальної роботи та укладання угод про співпрацю.	Листопад-грудень 2015 р.	Угоди про співпрацю.
Визначення функціональних обов'язків в системі розв'язання завдань експерименту; визначення експериментальної та контрольної груп учасників експерименту.	Січень 2016 р.	Робочі документи експерименту та сформовані експериментальні та контрольні групи учасників навчально-виховного процесу.
Розробка навчальної програми підготовки тьюторів.	Січень 2016 р.	Програма підготовки тьюторів для проведення експерименту.
Підготовка рукопису навчального посібника з тьюторства.	Січень 2016 р.	Навчальний посібник з тьюторства (електрона версія).
Здійснення теоретичної підготовки учасників експерименту.	Січень - березень 2016 р.	Теоретично підготовлені групи учасників експерименту.
Підготовка першої групи експертів з тьюторської технології.	Квітень 2016 р.	Група експертів (по одному з кожного колективу учасників).
Проведення всеукраїнського Форуму відкритої освіти.	Квітень 2016 р.	Всеукраїнський Форум відкритої освіти (Київ).
Підбиття підсумків роботи підготовчого етапу	Травень-червень	Звіт про результати I етапу.

	2016 р.	
II. Концептуально-діагностичний етап (вересень 2016 р. – серпень 2017 р.):		
Розробка концептуальної моделі освітньої програми, яка спрямована на постійний розвиток дитини на основі теорії та тьюторської практики.	Вересень - жовтень 2016 р.	Концептуальна модель освітньої програми постійного розвитку дитини.
Розробка механізму організаційно-діагностичного супроводу та інструментарію для відстеження результатів педагогічного експерименту.	Листопад - грудень 2016 р.	Механізм організаційно-діагностичного супроводу та інструментарію для відстеження результатів педагогічного експерименту.
Розробка механізму оцінювання на всіх етапах експерименту.	Січень - березень 2017 р.	Механізм оцінювання на всіх етапах експерименту.
Проведення всеукраїнського форуму сімейної освіти.	Квітень 2017 р.	Всеукраїнський форум сімейної освіти (Харків).
Реєстрація та початок виходу щомісячного електронного журналу «Відкрита освіта».	Вересень 2016 р.	Щомісячний електронний журнал «Відкрита освіта».
Початок діяльності відкритої дослідницької тьюторської програми для дітей «Міжнародна шкільна аспірантура».	Жовтень 2016 р.	Осіння сесія «Міжнародної шкільної аспірантури».
Видання навчального посібника з тьюторства для системи курсової підготовки.	Листопад 2016 р.	Навчальний посібник з тьюторства для системи курсової підготовки.
Розробка та початок діяльності ресурсного центру для системи	Січень 2017 р.	Електронний ресурсний центр для

сімейної освіти.		системи сімейної освіти.
Проведення на базі Авторської школи М. Гузика міжнародної літньої школи «Чорноморський університет тьюторства».	Червень 2017 р.	Міжнародна літня школа «Чорноморський університет тьюторства».
Підбиття підсумків роботи концептуально-діагностичного етапу.	Травень-червень 2017 р.	Звіт про результати II етапу.
III. Формувальний етап (вересень 2017 р. – серпень 2019 р.):		
Визначення особливостей тьюторської підтримки в умовах навчально-виховного процесу.	Вересень - жовтень 2017 р.	Перелік особливостей тьюторської підтримки в умовах навчально-виховного процесу.
Впровадження індивідуально-особистісних навчальних планів учнів, аналіз та корекція індивідуальних навчальних траєкторій тьюторантів.	Вересень - грудень 2017 р.	Зразки індивідуально-особистісних навчальних планів учнів та методика їх формування.
Підвищення тьюторських компетентностей вчителів через систему науково-методичної роботи.	Жовтень 2017 р. - грудень 2018 р.	Плани та програми підвищення тьюторських компетентностей вчителів, звіти про виконання.
Вивчення психологічного аспекту взаємодії та співпраці тьюторантів, їхніх батьків та тьюторів.	Січень-травень 2018 р.	Наукові статті.
Створення власного інформаційного науково-методичного банку експериментальної діяльності та забезпечення його постійного розвитку.	Жовтень 2017 р.	Електронний інформаційно науково-методичний банк експериментальної

		діяльності.
Визначення основних функціональних обов'язків тьютора та можливостей тьюторських технологій щодо забезпечення постійного особистісного розвитку учнів, їхнього морального зростання.	Лютий 2018 р.	Перелік основних функціональних обов'язків тьютора та аналіз можливостей тьюторських технологій щодо забезпечення постійного особистісного розвитку учнів.
Розробка та перевірка доцільності і оптимальності умов, які забезпечують розвиток особистості на підставі тьюторської технології.	Березень - квітень 2018 р.	Наукові статті.
Виявлення та перевірка чинників, які впливають на доцільність та оптимальність умов для забезпечення розвитку дитини на підставі тьюторської технології.	Вересень- жовтень 2018 р.	Наукові статті.
Розробка нормативних документів для легалізації тьюторської спеціальності в українській системі освіти.	Жовтень 2018 р. - березень 2019 р.	Пакет нормативних документів для легалізації тьюторської спеціальності в українській системі освіти.
Створення он-лайн університету для підготовки тьюторів.	Жовтень 2018 р.	Дистанційний університет для підготовки тьюторів.
Організація та проведення тьюторських сесій, конференцій, майстер-класів по регіонах України.	Жовтень 2017 р. - квітень 2019 р.	Серія тьюторських сесій, конференцій, майстер-класів по регіонах України.
Висвітлення результатів тьюторської практики у педагогічній пресі та наукових виданнях.	Жовтень 2017 р. - квітень	Наукові та просвітницькі статті.

	2019 р.	
Аналіз психолого-педагогічних досліджень з метою розвитку учнів та визначення при цьому ролі тьюторської практики.	Січень 2019 р.	Матеріали до посібника з розробки та моделювання основних напрямів діяльності тьюторів.
Визначення змісту та специфіки педагогічної практики тьюторів в умовах національної системи освіти.	Лютий 2019 р.	Матеріали до посібника з розробки та моделювання основних напрямів діяльності тьюторів.
Розробка тьюторських технологій, адаптованих до специфіки діяльності закладу освіти.	Березень 2019 р.	Матеріали до посібника з розробки та моделювання основних напрямів діяльності тьюторів.
Розширення за рахунок учасників експерименту тьюторської спільноти .	Квітень 2019 р.	Пошук в кожному регіоні базової школи-партнера з метою розширення тьюторського досвіду, .
Проведення міжнародної літньої школи «Чорноморський університет тьюторства».	Червень 2018 р., червень 2019 р.	Міжнародні літні школи «Чорноморський університет тьюторства».
Розробка та видання посібника з розробки та моделювання основних напрямів діяльності тьюторів.	Травень 2019 р.	Посібника з розробки та моделювання основних напрямів діяльності тьюторів.
Підбиття підсумків роботи формульовального етапу	Травень - червень 2019 р.	Звіт про результати III етапу.

IV. Узагальнювальний етап (вересень 2019 р. – серпень 2020 р.):		
Вивчення стану результативності діяльності закладів освіти в галузі розвитку учасників навчально-виховного процесу.	Вересень - жовтень 2019 р.	Матеріали до колективної монографії та методичних рекомендацій.
Узагальнення та систематизація матеріалів дослідження, спрямованого на забезпечення постійного розвитку учасників навчально-виховного процесу і навчального закладу.	Листопад - грудень 2019 р.	Матеріали до колективної монографії та методичних рекомендацій.
Виявлення основних груп ризиків, які гальмують розвиток закладу освіти при застосуванні тьюторських технологій.	Січень 2020 р.	Матеріали до колективної монографії та методичних рекомендацій.
Дослідження впливу впровадження практики тьюторської підтримки на результативність діяльності навчального закладу.	Лютий 2020 р.	Матеріали до колективної монографії та методичних рекомендацій.
Розробка методичних рекомендацій для впровадження тьюторської технології у системі освіти.	Січень - березень 2020 р.	Матеріали до методичних рекомендацій.
Кількісний та якісний аналіз, системне оцінювання ефективності впровадження моделі тьюторської підтримки.	Березень 2020 р.	Матеріали до колективної монографії та методичних рекомендацій.
Підготовка звіту за результатами дослідження, науково-методичного посібника, колективної монографії та методичних рекомендацій щодо використання теоретичних і практичних здобутків дослідно-експериментальної роботи.	Січень - червень 2020 р.	Рукопис монографії та методичних рекомендацій щодо використання теоретичних і практичних здобутків дослідно-

		експериментальної роботи. Підсумковий звіт експерименту.
--	--	---

Наукові керівники:

Т. Іванівна
С. Ветров
М. Погрібна

Г. М. Лактіонова

С. В. Ветров

Н. С. Погрібна

Координатор

О. П. Номеровська

О. П. Номеровська